

Mongolsko

1. Oficiální název státu

- Mongolsko, Монгол Улс (Mongol Uls)

2. Rozloha

- 1 564 100 km²
- Průměrná nadmořská výška Mongolska je 1 580 m. Nejvyšší bod je „Chuiten Uul“ (4 374 m)

3. Geografie

- Mongolsko leží ve vnitrozemí východní Asie a sousedí na severu s Ruskou federací, na jihu pak s Čínskou lidovou republikou. Jeho povrch je tvořen náhorními plošinami s horskými masívy, z jihovýchodu sem zasahuje poušť Gobi. Téměř 90% Mongolska pokrývá travnatá step (z níž asi jen 1% je vhodné k zemědělské činnosti) nebo poušť. Na severu a na západě se nacházejí jehličnaté lesy, které pokrývají zbylých 9% povrchu. Podnebí je zde vnitrozemské, se slabými srážkami a s velkými rozdíly letních a zimních teplot.

4. Obyvatelstvo

- **Počet obyvatel:** 2,713 mil. obyvatel (červenec 2009))
- **Podíl městského obyvatelstva:** 61,8 % (2008)
- **Podíl ekonomicky činného obyvatelstva v produktivním věku (15-64):** 67,7 % (2008)
- **Národnostní složení :** Mongolská etnika: 87,7% Chalchové (Khalkh - angl. Халх - mong.), 2,7% Durvúdové (Durvud – angl. Дөрвөд - mong.), 1,9% Bajadi (Bayad - angl. Баяд - mong.), 1,7% Burjati (Buryat - angl. Бурят - mong.), dále angl. Dariganga, Darkhad, Khoton, Myangad, Uuld, Torguud, Tsaatan, Uriankhai, Uzemchin, Zakhchin. Nemongolská etnika: Kazaši (Kazakh - angl. Казах - mong.) – 5,9 %
- **Náboženské složení:** Mongolská společnost je poměrně tolerantní k různým náboženským vyznáním. Ústava z roku 1992 zaručuje svobodu vyznání jako základní lidské a občanské právo. Zákon z roku 1993 privilejuje buddhismus, islám a šamanismus, z nichž je dominantní náboženství buddhismus, který tvoří 94% (vadžrájána s elementy šamanismu), 6% vyznává islám, především kazašská menšina na západě země.

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META.
Tento materiál vznikl v rámci projektu **Poradenské a informační centrum pro vzdělávání mladých migrantů** podpořeného v 1. výzvě Operačního programu Praha Adaptabilita.

"Praha & EU: Investujeme do Vaší budoucnosti"

- **Jazyk:** Úředním jazykem je chalch mongolština, nejrozšířenějšími používanými cizími jazyky angličtina a ruština.¹

5. Politická situace

Mongolsko je demokratický stát s jednokomorovým parlamentem voleným většinovým systémem v jednomandátových obvodech. Mongolsko zahájilo demokratické reformy v roce 1990. Nová ústava byla přijata v roce 1992. Moc zákonodárná v Mongolsku náleží Parlamentu čili Velkému Churalu (mong.) a má 76 poslanců. Hlavou státu je prezident volený jednou za čtyři roky v přímých volbách. Prezident má omezené ústavní pravomoci a funkci může vykonávat pouze po dvě volební období.

6. Historický kontext česko-mongolské spolupráce

Intenzivní politické, hospodářské a kulturní vztahy mezi Československem a Mongolskem byly rozvíjeny v období po druhé světové válce, zejména pak po navázání diplomatických styků v roce 1950. Integrální součástí vztahů mezi Československem a Mongolskem byla i rozvojová spolupráce. Důležitou součástí rozvojové spolupráce představovalo i poskytování stipendií ke studiu na vysokých školách. Studium mongolských občanů na československých vysokých školách, stejně tak jako stáže mongolských pracovníků v československých závodech vedly k tomu, že Mongolsko patří mezi země s velmi početnou skupinou občanů hovořících českým jazykem (v ČR/Československu studovalo nebo se účastnilo stáží a kurzů 20–30 000 mongolských občanů, vedle nich si český jazyk často osvojili i jejich rodinní příslušníci). Rozvojová spolupráce mezi ČR a Mongolskem byla obnovena ve druhé polovině 90. Let.²

7. Sociokulturní profil

Mongolové jsou velmi spjati s přírodou, ze vztahu člověka a přírody vychází systém významů a souvztažnosti, který se traduje a předává po mnoho staletí. Vztah k přírodě se vyvíjel od dávných počátků historie mongolských kmenů a dodnes jsou živá pravidla, která vycházejí z udržování určité harmonie mezi člověkem a přírodou – např. do přírodní scenérie se nezasahuje, voda v řece či jezeře nesmí být znečištěna, do země se nekope (proto mají mongolské boty špičky vzhůru). Dnešní Mongolsko je zmítáno mnoha rozpory. V posledních dvaceti letech narůstá vnitřní migrace z venkovských oblastí do měst. Pro venkov to znamená

¹Základní informace o Mongolsku dostupné z: < http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asie/mongolsko >[cit. 3. února 2010]

² Dostupné z: < <http://www.mpsv.cz/files/clanky/1638/Mongolsko.pdf> >[cit. 3. února 2010]

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META.

Tento materiál vznikl v rámci projektu **Poradenské a informační centrum pro vzdělávání mladých migrantů** podpořeného v 1. výzvě Operačního programu Praha Adaptabilita.

"Praha & EU: Investujeme do Vaší budoucnosti"

odliv a stárnutí tamější populace, rozpad tradiční rodiny a narušení tradičního systému vzájemné sociální podpory. Velká část obyvatelstva, uvyklá životu v jurtách (nomádi – kočovníci), v touze po lepším a modernějším životě v posledních letech přesídluje do měst, kde však tyto rodiny posléze často živoří, protože se jim nepodaří získat obživu.

• Tradice a svátky

„Hlavním mongolským svátkem byl a zůstal „Cagan sar“ (Bílý měsíc), mongolský lunární Nový rok. Traduje se, že Cagan sar je den zrození všech Mongolů, a že od tohoto dne jsou všichni Mongolové starší o rok. Podobně, jako u jiných národů dálného východu, každý nový rok má svou symboliku a název podle lunárního znamení (např. Rok železného hada), které danému roku vévodí. V předvečer nového roku se každá rodina loučí s odcházejícím rokem, setkání s novým neprobíhá o půlnoci jako u nás, ale brzy ráno v první den nového roku. Všichni se oblékají do slavnostních oděvů, blahopřejí nejdříve nejstarším, pak sousedům.

Dalším významným svátkem v Mongolsku je tzv. „Nadam“, který se oslavuje v den vítězství národní revoluce 11. července 1921. Oslavy začínají 11. července a trvají dva dny. Program oslav zahrnuje soutěže v tradičních sportovních disciplínách: zápas, střelba z luku, jízda na koni, v současnosti rovněž volejbal, basketbal, lehká atletika, šachy apod. „

„Mongolská rodina

Rodina měla a má v mongolské společnosti velký význam. Elitní a aristokratické rodiny mají ve společnosti velký vliv. Rodinná výchova je u Mongolů přísná, a ačkoliv se rodiče chovají ke svým dětem dobře, vyžadují poslušnost. Ochráncem a pokračovatelem rodu je nezvykle k našim tradicím nejmladší syn. U Mongolů se vyskytuje uctivé až starostlivé chování ke starším členům rodiny i ostatním starým lidem. „³

• Jazyk – stručné srovnání

Mongolové používají modifikovanou cyrilici⁴. Mongolština patří mezi jazyky, které jsou „velmi vzdálené českému jazyku, a to jak strukturou, tak i slovní zásobou. Mongolština je jazykem aglutinujícím (většina rozvíjejících větných členů je postavena až za subjekt) - např. „bratra svého vidím.“ Mongolština má bohatý systém přípon, nemá rody, rozlišuje 8 pádů a 2 časy: minulý a přítomně – budoucí. Slovesa se nečasují, mají stejný tvar a pomoci přípon a dalších hlásek vyjadřují intenzitu nebo prodloužení děje. Využívají i kombinování sloves s různými významy a pomocí slovesných frází. Slovosled je v mongolštině pevný. Subjekt předchází přísudku. Příisudek je na konci věty, ostatní větné členy mohou své

³ Dostupné z: < <http://www.ippp.cz/neprehlednete/novinky/prilohy/Priloha.pdf> [cit. 3. února 2010]

⁴ Více informací o mongolském písmu: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Mongol%C5%A1tina>

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META.
Tento materiál vznikl v rámci projektu **Poradenské a informační centrum pro vzdělávání mladých migrantů** podpořeného v 1. výzvě **Operačního programu Praha Adaptabilita**.

postavení měnit - např. "chlapec fotbal hraje." Mongolština má 7 samohlásek tzv. zadní (mužské) [a], [o], [u]; přední (ženské) [e], [ö], [ü], neutrální [i]. Samohlásky jsou krátké a dlouhé. 4 dvojhlasice aü [aə], oü [oə], yü [uɪ], yü [uɪ].

Mongolština má vokální harmonii, tj. v jednom slově se vyskytují pouze samohlásky stejné řady, přičemž určující je vokál v první slabice. Souhlásky: b(w), b'(w'), p, p', m, m', d, d', t, t', n, n', l, l', r, r', s, š, dz, dž, c, č, j, g, g', γ, x, x', η). Souhlásky [k], [f], [w], [v] a [lh] se vyskytují pouze v přejatých slovech.⁵

Co může dělat potíže mongolským dětem při učení se českému jazyku:

- uspořádání slov ve větě (subjekt je vždy na začátku věty, přísudek na konci)
- výslovnost délky Samohlásky (buď ji prodlouží, nebo zkrátí)
- výslovnost „ř“ (náhrada r+ž, nebo r+š)
- „i“ se někdy vyslovuje jako „e“
- místo „x“ výslovnost „ch“
- mongolština nemá hlásku „p“ – písmeno „p“, které se objevuje v zápisu cizích slov, často při výslovnosti zaměňují s „f“
- potíže dětem činí výslovnost slov se shlukem souhlásek
- potíže s rody, pády a předložkami,
- potíže se skloňováním a časováním
- potíže s koncovkami plurálu⁶

8. Mongolské děti v ČVS

„Hlavním problémem pro mongolské děti v české škole je výrazná jazyková bariéra, neboť český jazyk se od mongolského velmi liší. Mongolské děti mohou být na rozdíl od českých více uzavřené a svoje obavy a nejistotu dávají jen velmi málo najevo. Vnitřní napětí se může navenek projevit i jako určitý způsob agresivity nebo naopak vyhýbáním se dalším stresovým situacím. Mongolské děti často postupují pomalu, zvažují, co jim stojí za určitý výkon, a o věcech déle přemýšlejí. Nerady podléhají časovému stresu a tlaku na rychlost a pravděpodobně jim bude dělat problém soutěživost. Je tedy potřeba, aby mongolské děti měly dostatek času na zadané úkoly a aby tyto úkoly byly přiměřené jejich možnostem a úrovni zvládnutí českého jazyka. Rovněž je velmi důležité, aby chápaly smysl těchto úkolů – tj. proč to dělají.“⁷

⁵ Dostupné z: < <http://www.ippp.cz/neprehlednete/novinky/prilohy/Priloha.pdf> [cit. 3. února 2010]

⁶ Dostupné z: < <http://www.ippp.cz/neprehlednete/novinky/prilohy/Priloha.pdf> [cit. 3. února 2010]

⁷ Dostupné z: < <http://www.ippp.cz/neprehlednete/novinky/prilohy/Priloha.pdf> [cit. 3. února 2010]

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META.
Tento materiál vznikl v rámci projektu **Poradenské a informační centrum pro vzdělávání mladých migrantů** podpořeného v 1. výzvě Operačního programu Praha Adaptabilita.